

Handreiking COVID-19 op de intensive care – de tweede golf

Sinds begin februari 2020 berichten wij u over de pandemie met COVID-19 in Nederland. Ook in de tweede golf brengen wij regelmatig een handreiking uit waarin de belangrijkste recente gegevens op een rijtje worden gezet.

DISCLAIMER Deze handreiking heeft als doel leden van de NVC en anderen te informeren over de zorg voor COVID-19 patiënten op de Intensive care. De adviezen zijn waar mogelijk gebaseerd op literatuur en richtlijnen, maar soms ook experience of opinion-based, derhalve kunnen aanbevelingen niet juist zijn, of veranderen met voortschrijdend inzicht. Suggesties of verbeteringen zijn welkom via covid-19@nvc.nl

Dreiging “Code zwart”

In de laatste weken is het bedden tekort op Nederlandse IC's zo nijpend geworden dat er opnieuw sprake is van een dreigende “code zwart” (in de richtlijn pandemie betreft dit fase 3). Op 30-12 vond een NVC webinar plaats waarin uitleg gegevens is over draaiboek Pandemie en draaiboek Triage op basis van niet medische overwegingen ten tijde van fase 3 COVID-19. Het belang van goede voorbereidingen in de ziekenhuizen is daar voor het voetlicht gebracht. De presentatie die werd gegeven is te vinden op de website van de NVC. Toegevoegd zijn enkele scenario's om casuïstiek die de overwegingen in de verschillende fasen (fase 3A, fase 3B en het allerzwartste scenario fase 3C) illustreren, door te nemen o.b.v. de beide draaiboeken. Kort samengevat, op het moment dat landelijk fase 3 wordt afgekondigd, betekent dit dat we niet iedereen meer kunnen opnemen op de IC. Als we moeten kiezen tussen patiënten, dan nemen we de patiënt op die, medisch gezien, de beste overlevingskans heeft. Pas in fase 3C kunnen we geen medische argumenten meer toepassen en dan gaan we over naar de richtlijn van de KNMG/FMS “triage op niet-medische gronden”. Omdat niet alle vragen beantwoord konden worden zal er nog een aanvullende Q&A op de website verschijnen.

Antistolling

Vorige week is door de REMAP-CAP studie organisatie nieuws naar buiten gebracht bij een tussentijdse evaluatie van de behandelmodule “antistolling”. In deze onderzoeksmodule werd therapeutische antistolling vergeleken met profylactische antistolling bij COVID-19 bij ernstige zieke (IC) patiënten. Gebleken is dat er géén meerwaarde is bij het standaard behandelen met therapeutische antistolling ten opzichte van profylactische antistolling: mogelijk werden er meer adverse events (klinisch relevante bloedingen) gezien in de therapeutische antistollingsgroep zonder een positief effect op overleving. Deze resultaten zijn echter nog niet gepubliceerd en dus ook nog niet aan een kritische review onderhevig geweest. Desalniettemin is ons advies, in afwachting van de definitieve gepubliceerde resultaten, de landelijke richtlijn antistolling bij COVID19 te volgen. Deze richtlijn adviseert géén therapeutische antistolling te starten zonder duidelijke aanwijzingen voor trombo-embolieën.

Virus mutatie

In de afgelopen weken is duidelijk geworden dat het SARS-CoV-2 virus aan mutaties onderhevig is. Het lijkt erop dat deze genetische variant eenvoudiger kan worden overgebracht en - nog steeds in afwachting van een definitieve bevestiging - lijkt het erop dat dit de pandemie in een versnelling kan doen raken. M.b.t. de virulentie lijkt er momenteel geen verschil te bestaan tussen de varianten: patiënten worden er even ziek van. In Nederland zijn tot nu toe enkele gevallen en/of series van deze variant beschreven maar in de UK heeft de variant geleid tot een sterke toename van infecties. Gezien de problemen met IC-capaciteit in Nederland zou een snelle verspreiding van deze variant slecht nieuws zijn.

Vaccinatie

Vaccinatie van zorgmedewerkers is cruciaal om deze COVID-crisis te doorstaan. Momenteel is een levendige discussie gaande op de werkvloer en in de [media](#) over het nut, de bijwerkingen en de veiligheid van vaccinatie. Verscheidene intensivisten hebben zich hierover in de pers uitgelaten. Wij verwijzen voor een helder en rationeel stuk over COVID-vaccinatie naar het opiniestuk van Armand Girbes: [Laat u zich ook vaccineren? \(artsenauto.nl\)](#) en de recente column van de Utrechtse IC verpleegkundige [Linda de Roos](#). Betrouwbare informatie is eveneens beschikbaar op [de RIVM-website](#).

Bespreek vaccinatie dus met uw collega's en de verpleegkundigen uit uw team.

Nosocomiale infecties

Vanuit de Nederlandse IC's krijgen we veel signalen over een toename in nosocomiale bacteriemiën met Enterococcon, coagulase negatieve Staphylokokken (CNS) maar ook Gram negatieve bacteriën. Naast nosocomiale bacteriële infecties lijken eveneens *Aspergillus fumigatus* infecties vaker voor te komen. De COVID Associated Pulmonary Aspergillosis (CAPA) wordt in sommige observationele onderzoeken bij COVID-19 IC-patiënten in 20-30% van de gevallen beschreven. De SWAB heeft een commissie ingesteld die de diagnostiek en behandeling van deze CAPA gaat analyseren. Deze is vorige week van start gegaan en zal naar alle waarschijnlijkheid vóór medio januari zijn advies uitbrengen

Daarnaast is het heel belangrijk om betere informatie te gaan verzamelen over CAPA. Met behulp van RCCNet zal vanuit Nijmegen een observationele studie uitgevoerd worden naar het vóórkomen van CAPA in Nederland. Als u hierin interesse hebt kunt zich daar nu reeds voor aanmelden via nico.janssen@radboudumc.nl.

Voor meer gedetailleerde informatie over lopend IC-onderzoek tijdens COVID-19 verwijzen wij naar de [RCC NVIC website](#)

Waar vind ik betrouwbare informatie en updates?

- [FMS richtlijnen website](#)
- Realtime update online van de Nederlandse situatie via www.stichting-nice.nl
- NVIC webinars via de [NVIC-website](#) (inloggen noodzakelijk)
- Lit. Covid is een goede tip: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/research/coronavirus> met al het gepubliceerde onderzoek over COVID
- ESICM voorziet in een breed scala van webinars, cursussen en richtlijnen <https://www.esicm.org/resources/coronavirus-public-health-emergency/>

Bij vragen of opmerkingen over de inhoud van richtlijnen kunt u contact opnemen met de taskforce via: covid-19@nvic.nl

Taskforce Acute Infectiologische Bedreigingen van de NVIC

Lennie Derde (vz)

Ilse van Stijn (vice vz)

Charlotte van den Berg

Jeroen Schouten

Dylan de Lange

Dave Dongelmans

Arend-Jan Meinders

Bastiaan Wittekamp

Dirk Jan Versluis

Job van Woensel